

Onsdagen den 23 januari

Kl. 14.00

§ 1 Justerades protokollet för den 15 innevarande månad.

§ 2 Meddelande ang. vissa debatter

Herr TALMANNEN yttrade:

Vid upprättandet av talarlistan för den allmänpolitiska debatt, som tar sin början onsdagen den 30 januari kl. 10.00, kommer liksom tidigare att tillämpas en ämnesuppdelning. Avsikten är bl. a. att energifrågan skall debatteras på förmiddagen torsdagen den 31 januari och grundlagsfrågan på förmiddagen fredagen den 1 februari.

En utrikes- och handelspolitisk debatt kommer att hållas onsdagen den 20 mars kl. 10.00.

Debatten i anslutning till utrikesutskottets betänkande om utvecklingsbiståndet avses skola äga rum onsdagen den 24 april.

§ 3 Herr talmannen meddelade att herr *Eriksson* i Bäckmora enligt till kammaren inkommet läkarintyg var sjukskriven ytterligare under tiden 17–31 januari.

Herr Eriksson i Bäckmora beviljades erforderlig ledighet från riksdagsgöromålen.

§ 4 Föredrogs och hänvisades Kungl. Maj:ts propositioner

nr 4 till lagutskottet och

nr 20 till justitieutskottet.

§ 5 Föredrogs och hänvisades motionerna

nr 184–186 till konstitutionsutskottet,

nr 187–193 till skatteutskottet,

nr 194 till socialförsäkringsutskottet,

nr 195–197 till justitieutskottet,

nr 198–200 till lagutskottet,

nr 201 och 202 till utrikesutskottet,

nr 203 och 204 till försvarsutskottet,

nr 205–210 till socialförsäkringsutskottet,

nr 211–218 till socialutskottet,

nr 219 och 220 till kulturutskottet,

nr 221–228 till utbildningsutskottet,

nr 229–231 till trafikutskottet,

nr 232–238 till jordbruksutskottet,

nr 239–241 till näringsutskottet,

nr 242 till lagutskottet,

nr 243–249 till näringsutskottet,

§ 6 Föredrogs och bifölls interpellationsframställningen nr 27.

§ 7 Herr talmannen meddelade att Kungl. Maj:ts propositioner nr 1 och 2 skulle sättas sist på föredragningslistan för morgondagens sammanträde.

§ 8 Interpellation nr 28 om ökat inflytande för länsstyrelserna i fråga om sträckningen av nya vägar

Ordet lämnades på begäran till

Herr BLADH (s), som yttrade:

Herr talman! En uppmärksammas vägfråga i Skåne är vilken sträckning riksväg 10 skall få förbi Brösarp vid en planerad nybyggnad av denna väg.

Bakgrunden är denna. Brösarps backar är ett område i Österlen, beläget inom Tomelilla och Simrishamns kommuner. Backarna har stora naturvårdsvärden av social, kulturhistorisk och botanisk art. Landskapstypen är helt unik. Den finns inte representerad på något annat håll i vårt land.

Inom en arbetsgrupp — som tillsatts efter rekommendation av Nordiska rådet — har förslag lagts fram om skydd av särskilt värdefulla naturvårdsområden i de nordiska länderna. Inom varje land har 10--12 områden valts ut. Bland de områden som valts ut för Sveriges del ingår Brösarps backar. I riksplanerappen Hushållning med mark och vatten har Brösarps backar klassats som ett riksojekt.

Brösarps backar är emellertid hotade. De berörs i hög grad av hur en ny sträckning av riksväg 10 mellan Rörum och Brösarp utformas. Den nuvarande vägen är mycket smal och krokig. En ny sträckning är därför nödvändig inte minst från trafiksäkerhetssynpunkt.

Inom vägförvaltningen i Kristianstads län har två alternativa sträckningar av en ny väg utretts. En av dessa skulle gå öster om Brösarp och skära genom de mycket känsliga backarna. Den andra sträckningen skulle däremot gå väster om Brösarp på betryggande avstånd från backarna. Den senare sträckningen är klart att föredra från naturvårdssynpunkt. Byggnadskostnaderna för de båda alternativen är ungefär lika stora. Det västra alternativet innebär dock att väglängden ökar något.

Det socialdemokratiska partidistriktet i Skåne har gjort ett uttalande som innebär att det östliga alternativet — dvs. det alternativ som skär rakt genom backarna — borde avföras från fortsatt utredning och projektering.

Frågan om vägsträckningen har tagits upp i länsstyrelsens verksamhetsutredning, som enhälligt beslutat uttala att det östliga alternativet skulle avföras från fortsatt utredning och projektering. Vägförvaltningen i länet ville emellertid inte rätta sig efter detta uttalande utan ville fortsätta utredningen av det östliga alternativet. Vägdirektören skrev till vägverket och anmälde detta och frågade om det mötte något hinder. Det gjorde

det inte enligt vägverkets svar. Och utredningen av det omstridda alternativet till vägsträckning genom backarna fortsätter alltså nu i strid mot länsstyrelsens verkstyrelsens uttalande. Från rent formella utgångspunkter finns inget att invända mot vägdirektörens agerande. Han har stöd i gällande författningar.

Men striden om backarna är av principiell karaktär. 1971 fick vi en reformerad länsförvaltning. Beslutanderätten i de viktigaste frågorna inom länsstyrelsen anförtroddes en lekmannastyrelse. I denna styrelse finns erfarenhet och sakkunskap representerad dels från olika yrkes- och näringsområden inom länet, dels från olika delar av länet. Reformen var en anpassning till vad som tidigare skett vid de centrala verken. De flesta av dessa fick under 1960-talet lekmannastyrelser.

Uppföljningen av statsmakternas beslut — som ofta har formen av allmänna ramar och riktlinjer — har alltså anförtrotts styrelser bestående av lekmän. Tjänstemannainflytandet har därigenom minskat och underordnats lekmän med erfarenhet av fackliga organisationer, kommunal verksamhet, företagsledning m. fl. organ. På länsplanet har vidare skett en överflyttning till länsstyrelserna från övriga statliga länsorgan av beslutanderätten i viktigare samhällsplaneringsfrågor såsom arbetsmarknadsfrågor, skolfrågor, jord- och skogsbruksfrågor.

När det gäller vägfrågorna har emellertid länsstyrelsen fått ganska små möjligheter att göra sig gällande. Länsstyrelsen yttrar sig över de prioriteringsplaner, som vägförvaltningarna gör upp och som översänds till statens vägverk. Detsamma gäller förslag till sträckningen av vägar (arbetsplaner). Om länsstyrelsen och vägverket har olika uppfattning hänskjuts ärendet till regeringen för avgörande. Länsstyrelsen kan alltså få sina förslag prövade i högsta instans om vägverket går emot länsstyrelsen. Men vägen dit är lång.

Vägförvaltningen är visserligen skyldig att samråda med länsstyrelsen när sträckningen av en väg (arbetsplan) görs upp. Men vägförvaltningen har ingen skyldighet att rätta sig efter vad länsstyrelsen anser. Först när arbetsplanen är färdig får länsstyrelsen möjlighet att ta ställning.

Detta är ofta på ett för sent stadium i planeringen. Om möjlighet skall finnas att utöva ett reellt inflytande från länsstyrelsens sida måste länsstyrelsen på ett tidigt stadium få gehör för sina synpunkter. De intentioner som länsstyrelsen kan ha fört fram under samrådet kan vägförvaltningen ha lämnat utan beaktande och enbart närmare ha utrett frågan enligt sina egna intentioner. Det är dock länsstyrelsen som har att svara för den övergripande samhällsplaneringen i länet och väga ihop de skilda synpunkterna. Därför borde länsstyrelsen få ett starkare inflytande på planeringsprocessen.

En annan omständighet bör man också beakta i sammanhanget. I vägförvaltningarna har lekmännen i dag inget inflytande. Visserligen finns en länsvägnämnd — där vägdirektören är närvarande — men denna har inte någon beslutande funktion utan är enbart rådgivande. I länsstyrelsen är det lekmannastyrelsen som beslutar i samhällsplaneringsfrågor.

Vägfrågorna har blivit mycket viktiga delar av länsplaneringsfrågorna. Det vore därför motiverat att länsstyrelserna — som har att svara för den övergripande samhällsplaneringen — får större möjligheter att utöva

inflytande i vägplaneringen, bl. a. på det sättet att vägförvaltningen inte får rätt att handla i strid mot länsstyrelsens beslut.

Med hänvisning till vad jag här framhållit anhåller jag att till herr kommunikationsministern få ställa följande fråga:

Är statsrådet beredd medverka till att länsstyrelserna får större inflytande än för närvarande när det gäller sträckningen av nya vägar?

Denna anhållan bordlades.

§ 9 Anmälades och bordlades

Framställning

Nr 11 Skrivelse från talmanskonferensen med överlämnande av betänkande från riksdagens informationsutredning angående Riksdagens utåtriktade information.

§ 10 Anmälades och bordlades motionerna

Nr 261 av herr *Bohman m. fl.* om vissa grundlagsändringar

Nr 262 av fru *Mogård* angående tidsfristen för yttrande till taxeringsmyndighet m. m.

Nr 263 av herr *Sellgren m. fl.* om ökad information rörande statliga utredningsförslag

Nr 264 av herr *Wachtmeister* i Staffanstorp *m. fl.* om utökning av presidiet inom landsting

Nr 265 av herr *Fälldin m. fl.* angående kommunernas ekonomi

Nr 266 av fru *Anér m. fl.* om slopande av mervärdeskatt på miljötidskrifter

Nr 267 av herr *Fälldin m. fl.* om översyn av bestämmelserna rörande realisationsvinstbeskattningen vid aktieöverlåtelser

Nr 268 av herr *Fälldin m. fl.* om utredning angående den allmänna arbetsgivaravgiftens verkningar på sysselsättning m. m.

Nr 269 av herrar *Gustafsson* i Säffle och *Norby* om höjning av schablonavdraget vid beräkning av inkomst av tjänst

Nr 270 av herrar *Nilsson* i Tvärålund och *Sjönell* om vidgad rätt till avdrag vid inkomsttaxeringen för exportkreditkostnad

Nr 271 av herrar *Olsson* i Sundsvall och *Nordin* om proportionellt val av ledamöter och suppleanter i taxeringsnämnd

Nr 272 av herr *Sjöholm* om vidgad skyldighet att verkställa källskatteavdrag vid utbetalning av skattepliktig inkomst

Nr 273 av herr *Westberg* i Ljusdal om skattefri avsättning till fond för täckande av kundförluster

Nr 274 av herr *Wikner m. fl.* angående beskattningen av engångserättigheter vid vattenregleringar

Nr 275 av herr *Strömberg* om ökad ersättning till övervakare inom kriminalvården

Nr 276 av herr *Westberg* i Ljusdal *m. fl.* om inrättande av en forsknings- och utvecklingsenhet vid rikspolisstyrelsen

Nr 277 av fru *Hambraeus* om ändring av bestämmelserna angående bärgning till sjöss av herrelöst gods

Nr 278 av herr *Bohman m. fl.* angående det svenska utvecklingsbiståndet

- Nr 279 av herr *Gustafsson* i Säftele *m. fl.* om ökad andel av inhemska livsmedel i det svenska u-landsbiståndet
- Nr 280 av herr *Wååg m. fl.* om gemensam förrådsorganisation för det militära försvaret, civilförsvaret och det ekonomiska försvaret
- Nr 281 av fru *Håvik m. fl.* om översyn av reglerna för kommunalt bostadstillägg
- Nr 282 av fru *Skantz m. fl.* om översyn av sjukreseförordningen
- Nr 283 av herr *Ekinge m. fl.* om statsbidrag till glasögon
- Nr 284 av herr *Fransson m. fl.* om förkortning av arbetstiden i kontinuerlig drift
- Nr 285 av herr *Fransson m. fl.* om införande av en minimisemester om 30 dagar
- Nr 286 av herrar *Karlehagen* och *Larsson* i Öskevik angående viss utbyggnad av Akademiska sjukhuset i Uppsala, m. m.
- Nr 287 av herr *Karlehagen m. fl.* om en kommunal översiktsplanering av åldringsvården
- Nr 288 av fröken *Sandell* angående den personliga integriteten för patient på vårdavdelning
- Nr 289 av herr *Signell m. fl.* angående tillsynsmyndighet för elevhem och inackorderingshem för särskoleelever, m. m.
- Nr 290 av herr *Åkerfeldt m. fl.* angående dispensär- och skärmbildsundersökningen av invandrare
- Nr 291 av herrar *Börjesson* i Falköping och *Johansson* i Skärstad om befrielse för vissa handikappade från skyldighet att erlagga radio- och TV-licens, m. m.
- Nr 292 av fru *Diesen* och fru *Mogård* angående arbets- och resestipendier till författare
- Nr 293 av herr *Nilsson* i Agnäs *m. fl.* om ökat anslag till Bidrag till Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning
- Nr 294 av fru *Diesen m. fl.* om förslag rörande tolkutbildningen på högskolenivå
- Nr 295 av herr *Elmstedt m. fl.* om yrkesteknisk högskoleutbildning i Karlskrona
- Nr 296 av herr *Jonsson* i Alingsås *m. fl.* om statsbidrag till samordningstjänster inom vuxenutbildningen
- Nr 297 av fru *Mogård* om utbyggnad av NORDDOK
- Nr 298 av fru *Mogård* och fru *Troedsson* om utökade kurser i konsumtionskunskap och konsumentekonomi vid Lunds och Uppsala universitet
- Nr 299 av herr *Nordstrandh m. fl.* om inrättande av arvodestjänster för huvudlärare och institutionsföreståndare inom den kommunala vuxenutbildningen
- Nr 300 av herr *Nordstrandh m. fl.* angående lärarorganisationen inom den kommunala vuxenutbildningen
- Nr 301 av herr *Nordstrandh m. fl.* angående behovet av praktik vid tillfälligt arbete på bibliotek
- Nr 302 av herr *Nordstrandh m. fl.* angående användningen av anvisade medel för särskilda åtgärder på skolområdet
- Nr 303 av herr *Nyhage m. fl.* om befogenhet för skolstyrelse att

besluta om dispositionen av resurstimmar och timmar för specialundervisning

Nr 304 av herr *Regnéll m. fl.* om inrättande vid Lunds universitet av en professur i socialrätt

Nr 305 av herr *Wachtmeister* i Staffanstorp och fru *Sundberg* angående åldersgränsen för deltagande i musikstudiecirkel

Nr 306 av fru *Wiklund* om förläggande till Skellefteå av ett centralt organ för läromedelsinformation

Nr 307 av herrar *Alemyr* och *Svanström* angående järnvägskommunikationerna i Kalmar län

Nr 308 av herrar *Björk* i Gävle och *Olsson* i Sundsvall om översyn av statsbidraget till iståndsättning av enskilda vägar

Nr 309 av herr *Bohman m. fl.* om sänkning av SJ:s taxor

Nr 310 av herr *Börjesson* i Falköping och herr förste vice talmannen *Bengtson* om en för hela landet enhetlig telefontaxa

Nr 311 av herr *Eriksson* i Arvika *m. fl.* om ändrade regler för transportstöd

Nr 312 av herr *Gernandt* angående det trafikpolitiska värdet av fasta förbindelser mellan Umeå och Vasa

Nr 313 av herr *Helén m. fl.* om åtgärder för att öka SJ:s konkurrenskraft

Nr 314 av herr *Helén m. fl.* om ett forsknings- och utvecklingsbolag för kollektivtrafikteknik

Nr 315 av herr *Helén m. fl.* angående trafikpolitiken

Nr 316 av herr *Petersson* i Röstånga *m. fl.* om åtgärder för att stimulera företagsetablering inom charterflyget

Nr 317 av herr *Sellgren m. fl.* om eftergift av överlastavgift

Nr 318 av herr *Sjöholm* om förbud mot omkörning av stillastående skolskjuts

Nr 319 av fru *Anér m. fl.* om åtgärder för att minska luftföroreningarna från motorfordon

Nr 320 av herr *Gustafsson* i Säffle *m. fl.* om vidgad rätt för djurägare till bidrag för resor till veterinär

Nr 321 av herr *Henmark m. fl.* om ökad sockerbetesodling

Nr 322 av herrar *Jonsson* i Alingsås och *Eriksson* i Ulfabyrn om förstärkt utrikesrepresentation på lantbruks- och miljöområdet

Nr 323 av herr *Strömberg* och fru *Anér* om förbud mot barmarkskörning med terrängfordon

Nr 324 av herr *Strömberg m. fl.* om översyn av den kommunala renhållningslagen

Nr 325 av herr *Strömberg m. fl.* om åtgärder mot nedskräpning av stränder vid vattenreglering

Nr 326 av herr *Strömberg m. fl.* om miljöskyddsprovning av väg- och flygplatsbyggande

Nr 327 av herr *Strömberg m. fl.* angående förvaltningen av nationalparkerna

Nr 328 av herrar *Svanström* och *Glimnér* om statligt stöd till kampanjer mot nedskräpning i naturen

Nr 329 av herr *Jonasson m. fl.* om utveckling av mindre maskiner för skogsbruket

Nr 330 av herr *Svanström m. fl.* om statligt stöd till hembygdsföreningar för miljövårdsinsatser

Nr 331 av herr *Wikner m. fl.* om ökade insatser för att främja fritidsfisket

Nr 332 av herr *Bohman m. fl.* angående energipolitiken

Nr 333 av herr *Ericson* i Örebro *m. fl.* om ökat statligt engagemang i den mellansvenska specialstålindustrin

Nr 334 av herr *Gernandt* angående det näringspolitiska värdet av fasta förbindelser mellan Umeå och Vasa

Nr 335 av herr *Hermansson m. fl.* om ett handlingsprogram för energipolitiken

Nr 336 av herr *Häll m. fl.* om differentiering av näringslivet i malmkommunerna

Nr 337 av herr *Jansson m. fl.* angående affärens öppethållande

Nr 338 av herr *Jonasson* om stimulansåtgärder till produktutveckling på vedpanneområdet

Nr 339 av herrar *Gustavsson* i Eskilstuna och *Larfors* om vidgad befogenhet för länsarbetsnämnderna att besluta om beredskapsarbeten

Nr 340 av herrar *Johansson* i Holmgården och *Stridsman* om ombildning av vissa industriella beredskapsarbeten i Norrbotten till företag i bolagsform

Nr 341 av herr *Lindberg m. fl.* angående handläggningen av stödet till glesbygd

Nr 342 av herr *Bohman m. fl.* om förbättrad värmeekonomi i fastigheter

Nr 343 av herr *Jonsson* i Alingsås *m. fl.* om möjlighet att nybilda deltidjordbruk

Nr 344 av herr *Westberg* i Ljusdal *m. fl.* om prognoser rörande behovet av arbetskraft inom olika sektorer av arbetsmarknaden

Nr 345 av herr *Wååg m. fl.* om gemensam stationeringsort för civilbefälhavaren och militärbefälhavaren

Nr 346 av herrar *Östrand* och *Westberg* i Hofors om ökat skydd åt konsumentintressen på bostadsmarknaden

§ 11 Meddelande ang. enkla frågor

Meddelades att följande enkla frågor framställdes, nämligen

den 22 januari av

Nr 32 Fru *Skantz* (s) till herr socialministern om statsbidrag till glasögon:

När beräknas förslag om statsbidrag till glasögon kunna komma till prövning av riksdagen?

den 23 januari av

Nr 33 Herr *Gustafsson* i Säffle (c) till herr kommunikationsministern angående inskränkningarna i televerkets sändning av radioprogram:

Nr 9

Onsdagen den
23 januari 1974

Är statsrådet medveten om följdverkningarna av televerkets indragningar av AM-sändare, för radions program 1 och 3, och kommer statsrådet att ingripa och återställa mottagningsmöjligheterna i berörda områden?

Nr 34 Herr *Sven Gustafson* i Göteborg (fp) till herr kommunikationsministern angående förbudet mot filkörning med cykel:

Delar statsrådet trafiksäkerhetsverkets uppfattning att förutsättningar inte finns för ett ikraftträdande den 1 maj av förbud för cyklister att delta i filkörning?

Nr 35 Herr *Burenstam Linder* (m) till herr finansministern om förslag till riksdagen rörande sysselsättningsstödjande och andra stabiliseringspolitiska åtgärder:

Avser finansministern att inom de närmaste veckorna förelägga riksdagen någon proposition om sysselsättningsstödjande och andra stabiliseringspolitiska åtgärder?

§ 12 Kammaren åtskildes kl. 14.04.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert